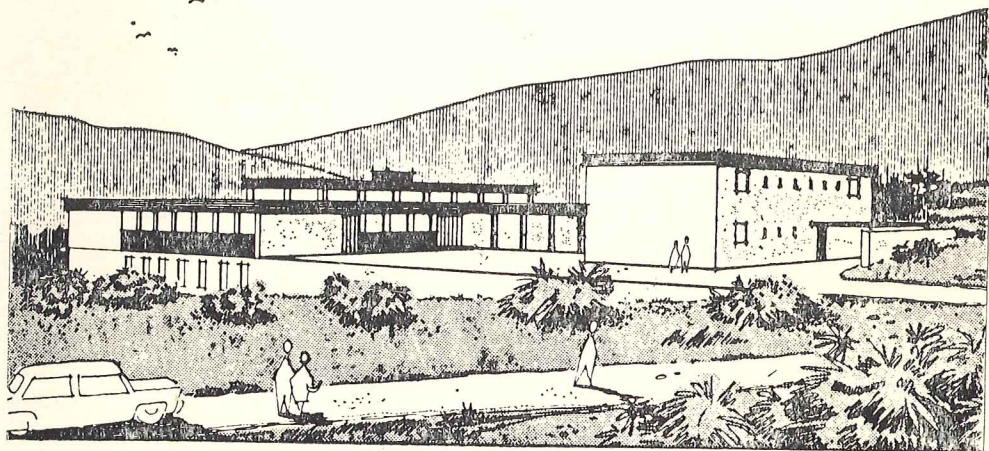

DØVES ALDERSHJEM I BERGEN

(Konsul August Konows aldershjem for døve)

Ved åpningen tirsdag 23. november 1965

DE GAMLE DØVE

*Av disponent Albert Breiteig,
sekretær i Norske Døves Landsforbund*

Å bli gammel betyr for mange mennesker med alle sanser i behold, å bli mere eller mindre ensom. —

De fleste mennesker har en slags forståelse av at det å være döv, betyr isolasjon, ensomhet. Vi innser også at for det døve mennesket betyr alderdommen en enda større isolasjon og ensomhet enn den betyr for et menneske med hørselen i behold.

For dem som har arbeidet for de døves sak gjennom tidene, har det derfor vært et særlig problem hvordan man skulle gjøre alderdommen lysere for det døve mennesket og mildne graden av isolasjon. Dagens velferdssamfunn gjør meget for de gamle, og det er saktens råd for en döv å få komme inn på et aldershjem når alderen og andre forhold tilsier det. Unntaksvis ser vi hvordan eldre døve finner seg vel til rette på et aldershjem sammen med hørende mennesker, men regelen er nok dessverre den at den gamle döv — plassert i et slikt miljø — vil føle seg ensom og forlatt i særlig grad.

Derfor har vi i dag det forhold at døve mennesker som så absolutt burde ha vært på et aldershjem, vegrer seg sterkt for å komme dit. For ensomt-boende døve — og dem har vi mange av i vårt vidstrakte land — betyr dermed alderdommen en deprimerende ensomhet og sløvhets, og da særlig for dem som mister sin ektefelle.

Fra før har vi i Norge to aldershjem for døve, ett i Stavanger og ett i Trondheim. Vi burde ha flere, og vi er veldig glade for at Vestlandet nå får dette nye aldershjemmet i Bergen.

De som har reist dette hjemmet, har ment at det skal gi et hjem for resten av livet for dem som flytter inn her. Derfor har de valgt kombinasjonen aldersboliger/aldershjem/pleiehjem. Denne kombinasjon betyr høyere byggekostnad og den vil føre med seg økte driftskostnader. Til gjengjeld står

hjemmet der, fullt i stand til å ta imot døve som fremdeles kan stelle seg selv i aldersboliger, døve som må ha det tilsyn og stell som er vanlig på et aldershjem og endelig også døve pleiepasienter. Det er godt å vite at vi her har fått et sted hvor de som flytter inn, vet at de har et hjem for resten av livet, uansett hvor skrokelige de blir.

I takknemlighet mot konsul August Konow som for snart 100 år siden gjennom sitt testamente viste sin forståelse for de døves særlige problemer gleder vi oss i dag over åpningen av Døves Aldershjem i Bergen. Må det oppfylle sin hensikt: Være til gagn og glede for gamle døve.

Stiftelsen

«Døves Aldershjem i Bergen»

(Konsul August Konows
Aldershjem for døve)

Av styreformannen, statsaut. revisor Birger Breiteig

Tanken om å reise et aldershjem for døve i Bergen begynte for snart hundre år siden.

Ved konsul August Konows testament av 1. mai 1867 ble det skjenket 5.000 speciedaler til et legat til beste for et asyl for blinde og døvstumme i Bergen.

Ved Sosialdepartementets skriv av 3. april 1928 ble det meddelt samtykke til at dette legat ble delt i 2 like store legater, henholdsvis for de blinde og for de døve.

Fra 1936 ble etter henstilling fra Bergen Døveforening inntil 4/5-deler av legatet for døves renteavkastning utbetalt som husleiestønad til døve. Denne ordning virket frem til 1958.

I dette tidsrom ble det på årsmøter i Bergen Døveforening ofte uttalt ønsket om å ta til med planene om et aldershjem for døve.

I 1956 ble det oppnevnt en komité som skulle kartlegge behovet for et aldershjem. Komitéen ble i 1957 utvidet til en gamlehjemskomité som konstituerte seg slik: Formann Ragnvald Hammer, sekretær Albert Breiteig, øvrige medlemmer Dagny Nesse, Ansgar Breiteig, Nils Gjerstad, Helge Johnsen, Eilif Ohna, Konrad Rendedal og døveforeningens formann, Harald Nesse (senere Thorbjørn Sander istedenfor Nesse). Arkitekt Sverre Lied ble også medlem av komitéen. Lege Kr. M. Anfinsen har vært rådgiver.

Fra Bergen Døveforening fikk gamlehjemskomiteén følgende oppdrag:
1) Nærmere utrede behovet for aldershjem for døve i Bergen, – og eventuelt på Vestlandet. 2) Finne frem til egnet tomt. 3) Utarbeide tegninger
4) Finne finansierings- og driftsgrunnlag.

Det ble anført at en regnet med å kunne benytte inntil kr. 300.000.– fra Konows Legat til beste for et aldershjem.

Komiteéns arbeidsutvalg besto av Ragnvald Hammer, Albert Breiteig og Sverre Lied.

Gamlehjemskomiteén og dets arbeidsutvalg var i funksjon frem til mars 1962. I fem år arbeidet komité og arbeidsutvalg med å samle inn tekniske og økonomiske data fra andre aldershjem. Aldershjemmets kapasitet og fordeling på aldersboliger og aldershjem med pleieavdeling ble grundig drøftet og ofte endret. Man kom i kontakt med andre institusjoner som skulle bygge om eller bygge nytt aldershjem, med tanke på samarbeid på felles tomt eller i felles hus. En tid var der alvorlig interesse for innkjøp av en større villa for ombygging til aldershjem. Komiteéns medlemmer så seg stadig om etter egnet tomt. Arbeidsutvalget hadde mange møter med statlige og kommunale organer og med låneinstitusjoner.

Våren 1959 vedtok Bergen bystyre å feste bort en tomt på Slettebakken til aldershjem for døve. Planene for aldershjemmet kunne da drøftes mere konkret, og tegninger kunne utarbeides.

Usikkerhet om bebyggelse av nabotomtene forsinket planene en del. Men i januar 1962 var byggeplaner og finansiering alt vesentlig ordnet, og gamlehjemskomiteén kunne betrakte sine oppgaver som løst.

Den hadde da arbeidet med mange og varierte oppdrag som gav forhåpninger og gleder, men vel også skuffelser. Gamlehjemskomiteén kunne slutte sin virksomhet i visshet om at den ved å gå en lang og kronglete sti omsider var nådd frem til et mål som ga en lykkelig løsning.

I mars 1962 oppnevnte Bergen Døveforening en byggekomité med følgende medlemmer: Formann Ragnvald Hammer, sekretær Albert Breiteig, byggets arkitekt Sverre Lied, Dagny Nesse, Ansgar Breiteig, Nils Gjerstad, Helge Johnsen, Eilif Ohna og Thorbjørn Sander som Bergen Døveforenings formann, med de tre førstnevnte som arbeidsutvalg.

Samtidig førte Bergen Døveforenings forhandlinger med Bergen Legatinspeksjon, Bjørgvin Stiftsdireksjon og Det Kongelige Sosialdepartement til stadfestelse den 30. september 1963 av stiftelsen «Døves Aldershjem i Bergen», og med følgende styre oppnevnt den 3. oktober 1963 for 3 år:

Statsautorisert revisor Birger Breiteig

Faktor Thorbjørn Sander

Røntgensøster Gunvor Wasserfall

og med varamenn: Skredderlærer Nils Gjerstad

Interiørarkitekt Egil Knudsen

Gullsmed Harald Aase

Presten for døve på Vestlandet er selvskrevet medlem av styret.

Stiftelsens styre har konstituert seg slik: Formann Birger Breiteig, varaformann Ragnvald Hammer, sekretær Thorbjørn Sander, styremedlem Gunvor Wasserfall.

Etter forslag fra et åpent og hyggelig møte mellom byggekomité og stiftelsens styre, vedtok Bergen Døveforening på medlemsmøte den 28. november å oppløse byggekomitéen og overføre dens arbeid til stiftelsens styre.

I denne forbindelse siteres § 1 i stiftelsens statutter:

«Stiftelsen «Døves Aldershjem i Bergen» er opprettet ved midler fra Konsul August Konows legat for døve i Bergen, som er stillet til disposisjon inntil videre som et rente- og avdragsfritt lån. Sammen med opptatte lån skal legatkapitalen kr. 350.000.– benyttes til bebyggelse av eiendommen Landåsveien 101x, som i dette øyemed er festet av Bergen Kommune. Stiftelsens første oppgave er å få reist et «Asyl for døve», som er ovennevnte legats formål. Bygget skal bære navnet «Konsul August Konows aldershjem for døve».

Samtlige som har arbeidet med byggeplanene har vært fullt klar over at legatkapitalen sammen med opptatte lån ikke ville være tilstrekkelig finansiering av bygning med utstyr, og at der i byggetiden måtte foretas et intensivt innsamlingsarbeid.

Dette ble en viktig oppgave for stiftelsens styre. I 1964 ble det satt i gang et lotteri med en folkevogn som hovedgevinst og med døve i Bergen og på Vestlandet som ivrige loddseiere. Samtlige lodder ble solgt, og lotteriet ga det fine nettoresultat kr. 38.000.–.

Det ble startet opp en tikronerulling som innbrakte kr. 4.350.–. Videre ble det samlet inn og sydd opp mange gevinster som ble utloddet på tefester våren og høsten 1964 med samlet resultat kr. 8.300.– til aldershjemmet.

Døves Menighet har siden 1956 drevet et stille innsamlingsarbeid som sammen med kirkeofringer og kollekter til nå har gitt kr. 21.000.–. Den første med gave til aldershjemmet var den døve fru Johanne Sandtorv fra Austevoll. Hun er nå død og fikk ikke oppleve å se aldershjemmet ferdig.

Styre og forstanderskap i Bergens Sparebank har gledet og stimulert oss ved å gi kr. 10.000.– som skulle nyttes til møblering av peisestuen.

Innsamlingsarbeidet har til nå gitt som resultat kr. 105.000.– i penge-gaver.

Men aldershjemmet har også mottatt betydelige gaver i form av utstyr og innredning.

Døves Glede – en klubb av hørende damer med slekt og venner blant døve – har gitt bl. a. et piano, en pianokrakk med nydelig brodert sete, et håndknyttet teppe og en lampe som tilsammen utgjør en fin liten gruppe i peisestuen.

«Hell og lykke følge døves aldershjem» er en keramisk veggdekorasjon, utført og gitt av keramikeren Johan Moldeklev. Ideen bak dekorasjonen er en stående lykkønskning til de eldre som bor på hjemmet, et varmt ønske symbolisert med en blomsterbukett overrakt av et barn, – den nye generasjon.

Bergen Døveforening har gitt aldershjemmet et stort veggmaleri utført av kunstmaleren Bjørn Tvedt. Motivet er et utsyn fra Kalfaret mot sentrum og Vågen. Videre har Døveforeningen gitt aldershjemmet et filmrerret.

Aldershjemmet har også fått en tegning og en akvarell fra gode venner.

Døves Menighet har gitt aldershjemmet en liten safe og en stålreol med to skuffer.

Døves Dameklubb – en syforening av døve damer – har gitt aldershjemmet en flaggstang med flagg.

Fra Døves Idrettsklubb og Døves Ungdomsklubb har aldershjemmet mottatt et veggur, så nå kan de eldre bedre passe tiden når det gjelder måltider og fjernsyn.

Fjernsyn og kaffetrakter er skjenket av givere som ønsker å være anonyme, og det må nevnes at gavene er meget populære hos de eldre. Service og spisebestikk i stål er også verdifulle gaver.

Rydding og rengjøring av huset, vindusvask, transport av materialer, stein og jord og endel planering er utført på dugnad av medlemmer i Bergen Døveforening og av elever og lærere fra yrkesskolen for døve.

Stiftelsens styre har anslått verdien av gaver i form av utstyr og innredning til kr. 65.000.–.

Døves Aldershjem er oppført på eiendommen Landåsveien 101x. Tomten, som er på omlag 6 mål, er festet av Bergen kommune med fritakelse for festeavgift i 10 år.

Aldershjemmet har to avdelinger, en avdeling bestående av aldersboliger med plass til 11 gamle, og en gamlehjemsavdeling med plass til 20 gamle. Avdelingene er atskilte og med hver sin matrikkel, så de anses som to adskilte låneobjekter, – og dette er også Husbankens forutsetning for ytelse av lån til aldersboligene.

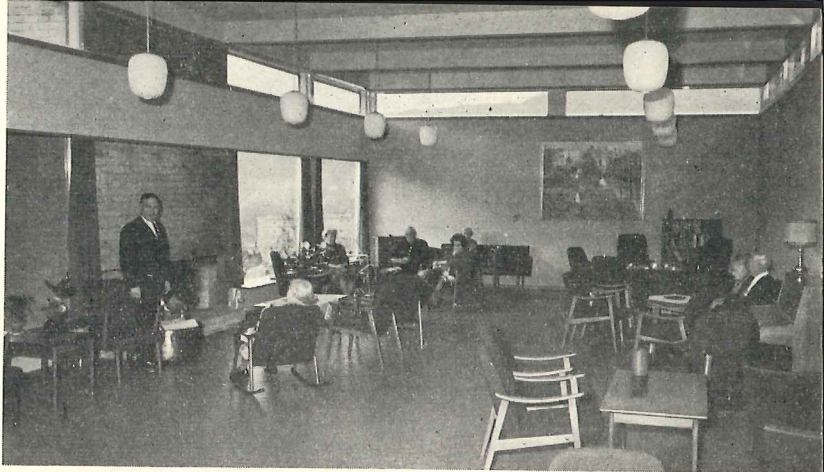
Aldershjemmets arkitekt er Sverre Lied.

Bygget er på ca. 1.150 kvm total med 100 m adkomstvei. Kjeller er utført i betong, 1. etasje i skallmur og tak av treverk.

Anbud på byggearbeider ble åpnet i januar 1963, og første spadestikket ble tatt i september 1963.

Følgende har arbeidet på bygget: Grunn, betong: Brødrene Hauge. Mur: Murmester Karl Nødtvedt. Tømmer, smed, snekker: Byggmester Trygve Helland. Sanitær, varme, oljefyring: Rørleggermester Jacob Berntsen. Elektriske anlegg: Ingeniør G. Gran A/s. Glass: Glassmester Didr. Andersen & Søn A/s. Ventilasjonsanlegg: Randem & Hübert A/s. Malerarbeider: Malermester Ola Midtbøe. Konsulent vedr. grunn, betong,

*Den store
rommelige
dagligstua,
med peis, TV,
piano og bøker.*

*Fru Kari
Rendedal (91 år)
har fått mange
kjære ting med
seg på sitt
rom i alders-
hjemmet.*

*Aldershjemmets
syd-side.
Bygget ruver
ikke meget i land-
skapet, men det
rommer meget.*

jernbetong: Siv.ing. Bjarne Høstmark. Konsulent vedr. varme, sanitær: Ing. Sigvart Ellingsen. Konsulent vedr. elektriske anlegg: Ing. Albert Olsen.

I april 1963 ble byggeomkostningene på grunnlag av anbud og kalkyler beregnet til kr. 910.000.—. Samtlige anbud hadde forbehold for prisstigning på materialer og arbeidslønninger. Pr. 15. november 1965 var der ikke kommet sluttoppgjør fra 3 leverandører, men etter innhentete opplysninger fra disse leverandører og under forutsetning av at refusjoner for kr. 14.000.— blir godkjent, vil beløpet kr. 910.000.— holde. Aktuelle prisstigninger på materialer og arbeidslønninger er nemlig kompensert i utgifter til renter og administrasjon, som er lavere enn de beregnete før byggearbeidet blesatt i gang. Kvadratmeterpris blir følgelig kr. 791.—, som anses for å være rimelig etter forholdene i dag.

Den positive interesse som innsamlingsarbeidet har fått, har medført at der kunne investeres mere i innredning og utstyr enn styret turde regne med fra først av.

Det alt vesentlige av innredning og utstyr er levert av KIM, Knudsen i Marken og Sverre W. Monsen A/s.

Sammen med gaver in naturalia er der investert for kr. 190.000.— i innredning og utstyr.

Når byggelånet i Bergens Sparebank om kort tid blir konvertert i de faste lån mot pant i eiendommen, kan det settes opp følgende

konsentrerte status for Stiftelsen «Doves Aldershjem i Bergen»

Eiendom	kr. 910.000	Pantegjeld til forsik-	
Innredning og utstyr	» 190.000	ringsselskaper og	
I bank til disposisjon		Bergens Sparebank	kr. 450.000
for ytterligere an-		Pantegjeld til Den	
skaffelser og for		Norske Stats Hus-	
driften	» 48.200	bank	» 160.000
		Nedskrivningsbidrag.	» 18.200
		Rente- og avdragsfritt	
		lån fra Konows Le-	
		gat	» 350.000
		Egenkapital = innsam-	
		lete midler	» 170.000
	<u>kr. 1.148.200</u>		<u>kr. 1.148.200</u>

Finansiering av eiendom, innredning og utstyr er således tilfredsstillende ordnet.

Stiftelsens styre håper at pensjonærenes hjemstavnskommuner vil gi full dekning for de årlige driftsutgifter. Men utgiftene kommer først og

*Kos foran
peisen.
Fra vinduet
her har man
utsikt til
idrettsanlegget
nede på
Slettebakken.*

*Lars Johannessen
(89 år)
nyter utsikten fra
rommet sitt.*

*Kjokkensjefen
(nærmest)
kan glede seg
over å ha
alle moderne
hjelpemidler
på kjøkkenet.*

skal fordeles på kommunene før stiftelsen får full refusjon. Etter lønns- og prisforholdene i dag tar styret sikte på å samle inn til en driftskapital på minimum kr. 70.000.-.

På vegne av stiftelsen vil jeg få rette en takk til Bergen kommune for dette vakre området på Slettebakken som er festet til stiftelsen, – og fri for festeavgift i de første 10 år.

På grunn av sin manglende hørsel er de døve i særlig grad avhengig av synsinntrykkene. Dette sted tilfredsstiller de krav om fri beliggenhet og vakker utsikt som et hjem for døve bør ha.

Kommunen har videre gitt full garanti for eventuelt tap som Husbanken måtte få på sitt lån til aldershjemmet.

Kommunens tjenestemenn har gjennom årene viet saken om aldershjem for døve stor interesse og har gitt verdifulle impulser og råd.

På vegne av stiftelsen vil jeg takke gamlehjemskomitéen og den første byggekomitéen for utrettelig innsats i medgang og motgang, en innsats preget av optimisme, og som har ført til at aldershjemmet er bygget på dette området. Takk vil jeg også rette til lege Kr. M. Anfinsen, som har vært en trofast rådgiver.

Jeg vil takke arkitekt Sverre Lied for fint og inspirert arbeid. Det er falt mange ord om at dette aldershjem er et vakkert bygg og at det er greit tilpasset i terrenget.

Stiftelsens styre har all grunn til å være takknemlig overfor aldershjemmets entreprenører og konsulenter. Vår kontakt med dem har vært behagelig, og etter det vi kan se i dag, har de alle utført et godt arbeid.

Produksjonssjef i Husfliden frk. Kjellaug Guddal, og interiørarkitekt Egil Knudsen har sammen med arkitekt Lied stått for valg av farger og har gitt råd for innredning og utstyr, og jeg takker dem for verdifull hjelp.

Firmaene KIM, Knudsen i Marken og Sverre W. Monsen A/s har gitt oss fin service ved levering av innredning og utstyr.

Vi er også takknemlige overfor långiverne til aldershjemmet for stor forståelse i et stramt lånemarked. En særlig takk vil jeg rette til bygglånsbanken – Bergens Sparebank ved banksjef Nødtvedt – for forståelse, tålmodighet og gode råd.

Frøken Erna Stensaker har ført byggeregnskapet og forestått alle utbetalinger, og kontorsjef Reidar Johannessen har påtatt seg å føre driftsregnskapet. Jeg vil få takke dem begge for presist og fint arbeid.

* * *

Stiftelsens styre er glad og takknemlig for det gode resultat som innsamlingsarbeidet har gitt og som skyldes innsats fra mange, mange. Jeg må få lov å rette en særlig takk til herr Torkel Eikjeland, som har

hatt ansvaret for loddbøker og som har ført lotteriregnskapet, verv som han har skjøttet til alles tilfredshet.

Det er flere som skulle vært nevnt ved navn; men jeg kan bare si: Takk til dere alle!

* * *

I mai i år flyttet brødrene Ragnvald og Mons Folven fra Stryn inn i aldershjemmet som de første pensjonærer. I dag bor her 17 pensjonærer fordelt i aldersboliger og aldershjem.

Våre pensjonærer gir ofte uttrykk for at de trives: Fint hus, deilig mat. Bestyrerinne, kjøkkensjef og betjening er alle snille mot oss.

Eldre og yngre døve i Bergen by er riktig flinke til å besøke aldershjemmet og hjelper oss derved i vår målsetting: At alle som får sitt hjem her skal trives i et lykkelig miljø.

VELKOMMEN i «familien»!

*Av faktor Thorbjørn Sander,
formann i Bergen Døveforening*

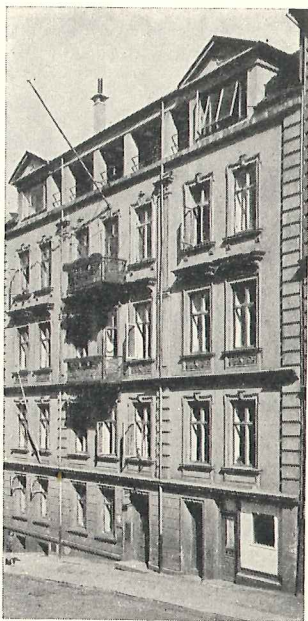
Ved innvielsen av Døves Aldershjem, vil vi gjerne få presentere samtlige «medlemmer av døvefamilien» i Bergen, fra Bergen Døvstummeskole ble opprettet i 1850 som det første tiltak til gagn for de døve, og fram til innvielsen av Døves Aldershjem i dag – 115 år senere. Familiemedlemmene blir her presentert i kronologisk rekkefølge. Bortsett fra Bergen Døvstummeskole, som ble nedlagt i 1895, er hele familien i full vigør.

Bergen Døvstummeskole (1850)

Opprettet høsten 1850 som privatskole, med 500 speciedaler i årlig statsstøtte. Barna begynte vanligvis på skolen 10 år gamle, det var 40–50 elever, og skolen lå i Nygaten. Elevene bodde hjemme, mens utenbys elever bodde i pleiehjem, da skolen ikke hadde internat. Skolen ble nedlagt 1895. – I dag hever det seg sterke røster for igjen å få en barneskole for døve på Vestlandet.

Bergen Døveforening (1880)

De som gikk ut av døveskolen, hadde behov for å komme sammen. Torget ble litt av et samlingssted. For ikke å vekke for stor oppsikt, stakk man så gjerne bort i et smug, hvor man sto og snakket sammen

Døves Hus, Vestre Torvgat. 20 a

under åpen himmel, i all slags vær. En tid fikk konfirmerte døve menn samles til søndagsandakter på døveskolen. Fra 1870 kom mange døve sammen hos Bernt Rogne i Skivebakken. 23. mai 1880 gikk den døve skomaker Lars M. Larsen til døveskolens styrer og spurte på vegne av de døve om lov til å bruke et av skolens rom til møter. Svaret ble ja, og en uke etter ble Bergens Døvstumme forening stiftet.

Da skolen ble nedlagt 1895, ble det vanskelig for foreningen. Lokale ble leid forskjellige steder. Fra 1897 hadde man lokale i Frimurerlogen, helt fram til Bergens-brannen 1916, da alle lokaler måtte brukes til husville. Etter brannen holdt foreningen bl. a. til i Domkirkens menighetshus og i Blå Kors. Endelig i 1923 ble eiendommen Vestre Torvgate 20a kjøpt, og dette har siden vært Døves Hus i Bergen.

I Døves Hus har Bergen Døveforening nå forsamlingslokale i første etasje, med kjøkken etc., samt kontor og styrerom i annen etasje. Resten av huset er bortleid. Foreningslokalene er åpne hver mandag, tirsdag og torsdag, og her er det foredrag, filmframvisninger, bibliotek etc., etc.

Ved stiftelsen i 1880 fikk foreningen 29 medlemmer. I dag er medlems-tallet oppe i ca. 235, det høyeste i foreningens historie. Foreningens arbeidsområde omfatter nå foruten Bergen også Hordaland og Sogn og

Fjordane, og foreningens månedlige medlemsblad blir sendt gratis til samtlige døve og sterkt tunghørte som vi vet om i disse fylkene, uansett medlemskap.

Bergen Døveforening har i år feiret 85 års jubileum, og det er gjort med en rekke store arrangements. 1965 er også blitt et merkeår på annen måte. Foreningen har for første gang fått regulære tilskudd til sitt arbeid fra Bergen kommune og Hordaland fylke. Dette har blant annet ført til ansettelse av sosialsekretær, foreløpig med 8 timers kontortid i uken, fordelt over 4 dager. Dermed er det blitt mulig å gi betydelig mer effektiv hjelp til de døve og sterkt tunghørte i vårt distrikt.

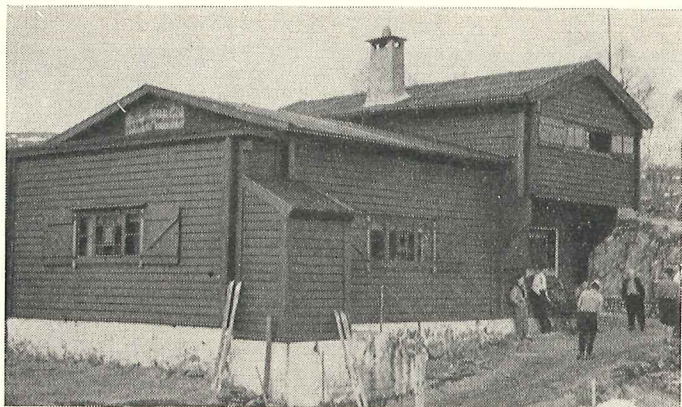
Døves Dameklubb (1902)

De Døves Syforening ble stiftet 13. oktober 1902. (Nå Døves Dameklubb.) I alle de følgende år har klubben vært en god økonomisk støtte for Bergen Døveforening. Flittige hender har skapt tusenvis av gevinster til små og store basarer. Gjennomsnittlig har omkring halvparten av foreningens kvinnelige medlemmer vært med i dameklubben. Det er strikket, heklet, brodert og sydd, og givergleden har vært stor. Klubben har ikke bare støttet hovedforeningen, men også Døves Idrettsklubbs hytte på Totland, foreningens feriehjem i Lindås, menigheten, og nå Døves Aldershjem. Dameklubben har høstet stor anerkjennelse for dette. I de senere år har klubben også tatt opp demonstrasjoner og kåserier på sitt program, og tirsdag er blitt dameklubbens spesielle dag i foreningen.

Døves Idrettsklubb (1905)

29. oktober 1905 ble De Døves Idrætsklub stiftet, som en fortsettelse av Døvestummeforeningens Gymnastikparti, som allerede i en årrekke hadde vært i virksomhet. På ettårsdagen ble klubbens første hytte innvidd. Den lå i Jordalsskaret. I 1910 ble en større hytte i Langelien kjøpt. I 1918 tok man til med planene om å bygge en virkelig stor hytte. Året etter ble tomt kjøpt på Riple, Totland. Materialer ble anskaffet fra Østlandet, og sommeren 1920 sto den prektige hytta «Birkhaug» ferdig. Denne hytta har senere gjennomgått flere moderniseringer, og den betraktes som en av de absolutt fineste og mest velholdte sportshytter på våre kanter.

Idrettslig har også klubben gjort det svært godt, til tross for at de døve har problemer med å få tilfredsstillende utbytte av instruksjon. En mengde norske og nordiske mesterskap for døve er gått til Døves Idrettsklubb, dessuten også en rekke verdensmesterskap. Men også blant hørende

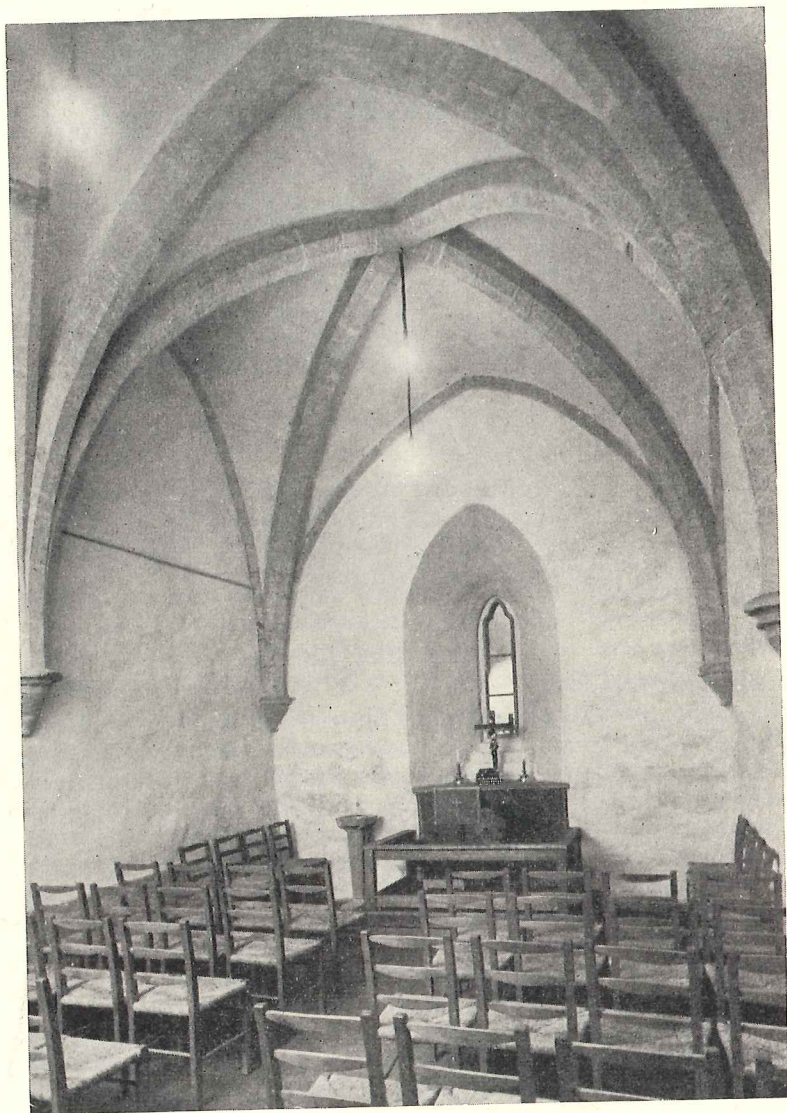
Døvehytta på Totland.

har klubbens idrettsmenn hevdet seg godt, bl.a. med mange kretsmesterskap, deltakelse på bylag, i Norgesmesterskap og juniorlandslag. Interessen har særlig vært stor for fri-idrett og ski, men klubben har dessuten deltatt i svømming, fotball, bryting o. a.

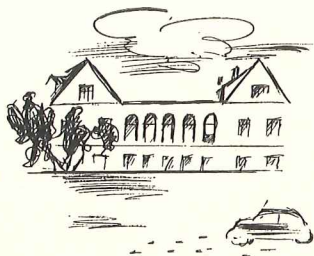
Døves Menighet (1921)

Fra 1890-årene kom pastor Conrad Svendsen og holdt døvegudstjenester et par ganger i året. Men noe menighetsliv i vanlig forstand fantes ikke i de første 40 år av døveforeningens historie. I 1917 vedtok foreningens årsmøte å sende henstilling til departementet om å ansette en døveprest med bopel i Bergen. I 1921 ble så pastor Alf Wiig (senere biskop) ansatt som hjelpeprest for døve. Det var en bistilling. I 1924 overtok Johan Prytz, og i 1928 Agnar Sandvik. Først i 1934 ble det opprettet full stilling som prest for døve på Vestlandet, og pastor Einar Stueland ble ansatt. Fra 1956 har pastor Ragnvald Hammer vært prest for døve på Vestlandet. Som hjelpeprest fungerer i dag pastor Øystein Grav.

Fra 1921 har vi hatt Døves Menighetsråd i Bergen. De første årene ble gudstjenestene holdt i Pleiehjemmets kirke i Teatergaten, men i Sandviks tid flyttet man over til Domkirkens skrudhus. Fra 1939 ble det samlet penger med den tanke at det skulle reises en egen kirke for de døve i Bergen. Denne planen ble realisert i 1951, på den måten at det gjenstående annekset av Nonneseter kapell i Kaigaten ble restaurert og innredet til en vakker, liten døvekirke – i dag nevnt som verdens eldste kirke for døve.

Døves kirke.

*Høyegården på Gyldenpris.
(Yrkesskolen for døve gutter.)*

Bergen off. skole for døve (1942)

I 1934 tok man til med planene om å få en fortsettelsesskole for døve gutter i Bergen. Bergen Døveforening oppnevnte i 1937 en komité som skulle gi råd og vink for en offentlig komité som arbeidet med skoleplanene. Året 1942 ble skolen et faktum, ikke minst fordi det kunne stilles lokaler til rådighet i Døves Hus. Her har skolen fremdeles tilhold, og disponerer nå nærmest hele 2., 3., 4. og 5. etasje, mens verkstedene ligger i Høyegården på Gyldenpris. Etter mange års iherdig jakt etter bedre lokaler, og mange henvendelser til staten om å bygge skole, ser det nå ut til å nærme seg reising av en felles yrkesskole for gutter og jenter i Fana. Skolen har ca. 30 elever, mens den nye skolen tar sikte på 96 elevplasser.

Døves Sjakkklubb (1946)

25. januar 1946 ble Døves Sjakkklubb stiftet. Klubben gjorde seg snart bemerket i kretsturneringer og i pokalkamper mot innenbys sjakkklubber. Klubben kan også skilte med en kretsmester i kl. A! Det har ellers vært avvirket en rekke bykamper (for døve) mot Oslo og Stavanger. Videre er det tatt flere norske og nordiske mesterskap for døve.

Døves Glede (1946)

Den første «klubbaften» ble holdt hos fru pastor Stueland høsten 1946, og klubben fikk navnet «Fru Stuelands Sykkklubb». (Etter fru Stuelands flytting fra byen, ble navnet endret til «Døves Glede».) – Klubbens medlemmer er hørende damer, venner av de døve, og formålet er å støtte forskjellige tiltak. Betydelige gaver er gitt til Døvekirken, Bergen Døveforening, Hørselsvekkedes barnehage, og nå til Døves Aldershjem. Ved siden av dette er de eldre døve vist oppmerksomhet på forskjellig vis, og Døves Glede har sannelig levd godt opp til sitt navn.

Døves Trykkeri A/s (1951)

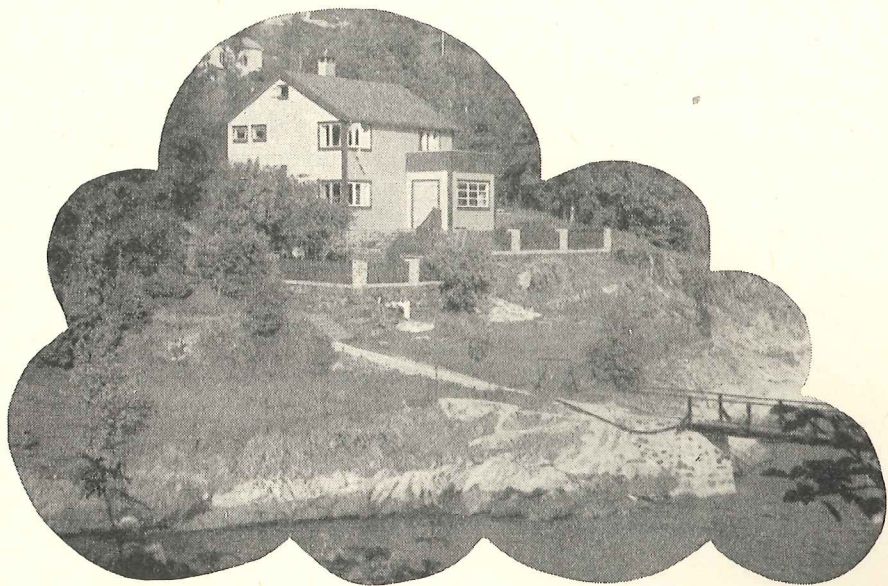
I 1950 fikk Norske Døves Landsforbund sete i Bergen. Og det gikk ikke lenge før det nye forbundsstyret satte seg fore å realisere en gammel drøm, nemlig at forbundet skulle ha eget trykkeri. Døves Trykkeri A/s startet allerede 1. april 1951. Bergen Døveforening stilte lokale til rådighet i Døves Hus, og med en arbeidsstokk på 3 mann, senere økt med en dame, holdt trykkeriet her til de tre første år, til man fikk større lokaler i et nybygg, Møllendalsveien 17. Her har trykkeriet i dag to fulle etasjer og beskjeftiger 25 personer. Foruten boktrykkeri har man også avdelinger for silketrykk og emballasjefabrikasjon. Målet var i første rekke å åpne adgang for døve til boktrykkerfaget, og det har lyktes meget godt. Trykkeriet konkurrerer om arbeidsoppdrag på like fot med byens andre trykkerier. Norske Døves Landsforbund er hovedaksjonær, mens de øvrige aksjer er på døveforeningenes hender.

Barnehagen for hørselsvekkede (1954)

I januar 1954 kunne Bergen Døveforening igjen bidra til igangsettingen av et viktig tiltak, da lokale ble stilt til rådighet for starten av barnehagen for hørselsvekkede. Det var her Døves Menighet som ble stående som den ansvarlige instans, i samarbeid med foreldre til døve småbarn. Før denne tiden levde de døve barn i førskolealderen et åndelig sett kummerlig liv, uten muligheter til å få utvikle seg. Ved en spesialutdannet småbarnspedagog er det nå gjennom årene utrettet store ting. Lenge fikk barnehagen gratis lokale i Døves Hus, inntil offentlige tilskudd gjorde det mulig å betalte leie. Og fremdeles har barnehagen tilhold her. Det er av barnehagens styre gjort iherdige anstrengelser for å skaffe mer hensiktsmessige lokaler, uten at det hittil har lyktes. Tatt i betraktning den avgjørende betydning det har for de hørselsvekkede småbarn å få spesialveiledning, er det å håpe at lokalespørsmålet snarest må finne en lykkelig løsning.

Feriehjemmet «Risperlen» (1959)

Etter at Bergen Døveforening gjennom en del år hadde samlet opp noe kapital – et feriehjemsfond – fikk man i 1959 et meget fordelaktig tilbud. Danskeforeningens landsted på Veland i Lindås ble kjøpt, riktignok etter at døveforeningen hadde måttet ta opp noen større lån. Ved kjøpet ble verdien anslått til kr. 120.000. Eiendommen er på ca. 10 mål, hvorav 6 på fastlandet og 4 på Risholmen, bundet sammen med to småbroer. Hovedhuset på fastlandet er på 2 etasjer, pluss full kjelleretasje og loft. På holmen står et stort naust i 2 etasjer. Den øverste etasje er

Døves feriehjem på Veland.

nærmest et ungdomsherberge med kjøkken og køyer. Hovedhuset har ca. 20 sengeplasser og naustet 12 køyer. En prektig motorsnekke er bygd av døve på fritiden. Fint badested, for små og store, og fisk i fjorden. – Feriehjemmet er blitt et kjærtilholdssted for mange av de døve i sommerhalvåret, og tusenvis av dagsverk er utført for å gjøre det enda triveligere. – I løpet av de nærmeste årene håper man å få bygd «familiehus», slik at det blir større kapasitet for overnatting og hyggeligere forhold for familier med barn under feriering.

Døves Ungdomsklubb (1962)

25. oktober 1962 ble Døves Ungdomsklubb stiftet, som en ungdoms-avdeling av Bergen Døveforening. Klubben har faste ungdomssamvær i foreningen, hver mandag. Man driver med forskjellige populære spill, som bordtennis, polobiljard og couronne, har filmframvisninger, fester og utflukter. Ungdomsklubben har opprettet egne avdelinger for folkedans, skuespill og filming, og hatt stor suksess med dette. Formålet er først og fremst å aktivisere de unge til allsidig utviklende fritidsbeskjeftigelse. Klubben har ca. 45 medlemmer i alderen opp til 35 år.

Døves Aldershjem i Bergen (1965)

Dette foreløpig siste medlem av vår store «familie» er behørig omtalt annet sted. Vi skal her bare føye til at det er med lettelse og glad forventning vi hilser aldershjemmet vårt. Vi har så ofte tenkt på våre gamle døve med et stikk i samvittigheten. Vi har ikke kunnet gjøre så meget for dem som vi gjerne ville. Vi ville så gjerne at de skulle være sammen med oss, i arbeid og fest, så vi ofte kunne få vise dem vår takknemlighet for alt hva de har vært med på å bygge opp. Med Døves Aldershjem er de endelig sikret en trygg og god alderdom, i lag med venner og skjebnefeller.

Vi hilser Døves Aldershjem hjertelig velkommen i vår store familie!

*Vi ønsker til lykke
med Døves Aldershjem i Bergen!*

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

BERGENS KREDITBANK A/S

BERGENS REVISJONSINSTITUTT

BERGENS SPAREBANK

JACOB BERNTSEN

Aut. rørleggerfirma

F. BEYER, BOK- OG PAPIRHANDEL A/S

EXCELLENT – TORGSTUEN – DE SMÅ HJEM

B. FRIELE & SØNNER A/S

ED. B. GIERTSEN A/S

ING. G. GRAN A/S

A/S HANSA BRYGGERI

TRYGVE HELLAND

Byggmester

*Vi ønsker til lykke
med Døves Aldershjem i Bergen!*

CLEMENT JOHNSEN A/S

A/S PAAL KAHRS

KIM, KNUDSEN I MARKEN

MALERMESTER OLA MIDTBØ
Os

SVERRE W. MONSEN A/S

KARL NORDBYE'S FARVEHANDEL

NORSK BRÆNDELSEOLJE A/S
Bergen

NORSK FOLKE FERIE
Reisebyrå, Bergen

KARL M. NØDTVEDT
Murmesterfirma

THEODOR OLSENS EFTF.

RIEBER & SØN A/S
Nøstegt. 58

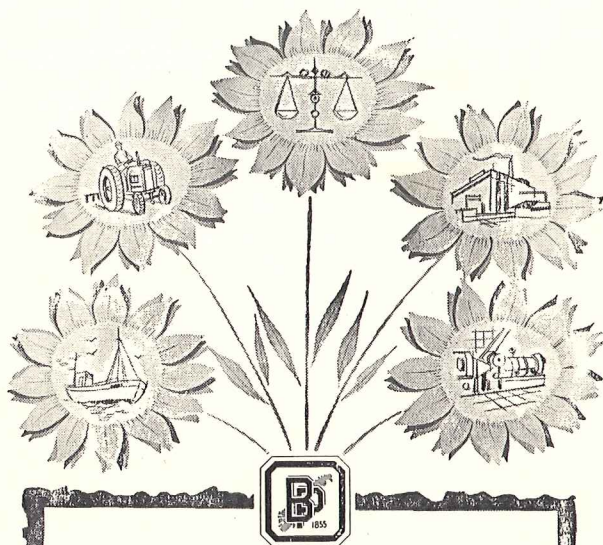
A/S SUNDT & CO.

A/S TREINDUSTRI
Breistein

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET VESTA

VESTLANDSBANKEN L/L

WALLEM & CO. A/S

**Sparing gir vekst
Banken gir grobunn**

BERGENS PRIVATBANK